

זכרנו את העדלאידע...

ב' 21 במרץ 1935, הרי הוא פורים תרצ"ה, סער הים התיכון מאד, כמקור בל באביב. האגיה הצרפתית הקטנה בה עלינו ארצה ממרסייל — "ספינסק", טולטלה על ידי הגלים כאילו היתה סירת דייגים. באותו מעמד נדרנו כור לנו נדר לעלות ארצה בפעם הבאה ברגל ולא לדרוך עוד על סיפונה של שום אניה. נמל תל אביב היה קיים אז רק במימיו של המייסד הישיש של העיר מאיר דיזנגוף ז"ל, ובגלל הסערה לא יכלה אנייתנו להכנס לנמל יפו; היא נאלצה לעשות את דרכה לחיפה, משם נסענו ברכבת לראש העין ומשם באוטובוס לתל אביב. אכן, כמעט יום תמים נמשכה הדרך מתל אביב לתל אביב באניה, ברכבת וב-אוטובוס, והגענו לא בפורים, אלא בשושן פורים בלבד. אז לא ידענו עוד שה"עדלאידע", שנערך ביום הקר דם יהיה האחרון, אז לא ידענו שעוד באותה השנה תפרוץ מלחמת איטליה — חבשי, שזעזעה את כל אזור הים התיכון. אז לא ידענו שבאפריל השנה הבאה יפרצו המאורעות, שב' 1939 תפ-רוץ המלחמה העולמית השנייה ובעק-בותיה מלחמת השחרור שלנו. אכן, לא ידענו שבמשך חמש עשרה שנה לא ישרור שלום בארץ ולא שערנו שדוקא פורים, החג העממי היהודי היפה ביותר, ישלם את המחיר בעד פשעי ההיסטוריה.

הפגישה עם תל אביב המינה חווייה מוזעזעת. כיצד נאמר שם ברומית קור-טס"מאהלר, זו היתה "אהבה לפי מבט ראשון". כל פרט נחרת עמוק על לוח הלב ואני רואה את תל אביב כפי שראיתייה ביום ההוא, בשושן פורים. דומה היה רחוב אלנבי לאולם בו נסתיים נשף ריקודים עליו. הקהל כבר התפור, אך החלונות טרם נפתחו ומצב הרוח המיוחד עוד רחף בחלל. שערים גדולים קישטו את הרחובות, ציורים צבעוניים יצרו רושם אנדי-עולם מזוהר ומיוחד נתגלה לנגד עיני המשתוממות. מלאכי עליון שירדו על הארץ, סקוטים בחצאיות, נערות הר-לנדיות בנעלי עץ, צ'יפלינגים בסיטונות, עכברי מיקי מאוז, סלגשי סולטאנים ואפנדום טיילו ברחובות. גברות לבושי קרינולן צמחו מן האדמה, יפאנים לבו-שי קימונו, קציני חיל ים בלתי נודע מרכיבי מונוקלים, אינדיאנים מקושטים בנצוצות צבעוניות, כושים ישר מן הדונונגל, טוריאדורים שהגיעו זה לא מכבר מספרד. המלה העברית הרא-שונה שלמדתי בארץ היתה "נשף". כל תל אביב היתה מבוסמת במקצת. כעס-תי מאד על נפטון, אליל הים, הרי הוא גזל ממני את המחנה הנדר הזה, לראות עיר צוהלת ושמחה. בקושי התנחמתי: לשהנה הבאה בתל אביב! בשנה הבאה נמלא גם את החסר הזה, נשתה כפליים, נרקוד כפליים.

היום הזה...

פורים לא קיבלו עוד גושפנקא רשי-מית. מאז נערך פורים מסביב לפורים. מדי שנה בשנה יצא כרוז של אחד ממסודותינו העליונים, שהצהיר: לא לכם פורים השנה! אחינו בצרה ומ-צוקה, לא נאה ולא יאה לשמוח בפומבי. המסקנה: בטול חגיגות גמור! מדי שנה בשנה תקף אותי רוגז קשה כשהרהרתי: המותר לעשות כן, הצריך לעשות כן, האפשר לע-שות כן? אולי קבעו את פורים דוקא משום כך שיחגגו סמכות לשמחה פעם (ולא פעמיים...) בשנה, כאילו מישוה גבון ויודע את אופיינו היה מנתש שהיהודים לא ישמחו בפעם אחרת במ-שך כל השנה כולה. "ושמחת בחגך", אבל ביתר החגים הרי אין השמחה שורה... ואולי אם שמוח נשמה תתחזק בנו האמונה, שחזור יחזור הנס שקרה לנו פעם ונגצל בכל הזדמנות מן ההמנים שקמים עלינו בכל דור ודור לכלותנו! האם לא כדאי היה להגביר כוחו של פורים במקום ההחלישו? בחמש עשרה שנות מלחמה שעברו מאז שאלתי את עצמי תכופות: האם לא חוגגים אחינו בגולה — שבגללם בטלנו אנו את חגיגותנו — אף הם את החג הזה? אולי האירו גם אצלם אר-רות פורים פנים ולבבות גם יחד? אולי דוקא בחג"לא-חג זה גברה האמור-נה בהצלחה? מה, איפוא הצביעות בביטול חגיגות בכלל? הרי כתוב במ-פורש: "קיימו וקבלו היהודים עליהם ועל זרעם ועל כל הגוים עליהם" — וזוהי הבור להיות עושים את שני הימים האלה ככתבם וכזו-מנם בכל שנה ושנה...

זוהי ביאליק עצמו לא חשש לשבת בועדה שקבעה את ההחלטה. אחד קטנה של שמן קיק. הגברת הררי קיבלה פעם את הפרס הראשון בעד תלבושתה: "אביב". היא התעטפה בר-שת מוסקית, פרחים. הרביוניסטים זכו חיים, הגיחה זר פרחים על ראשה ונשאה סל פרחים. הרביוניסטים זכו פעם בפרס על הלווייה הגדולה שערכו למנדט. במשך חדשים יגעו אנשי תל אביב את מוחם, כיצד להמציא את התלבושת היפה והמוצלחת ביותר. הגב-רת שרה נוימן מכרה את הבדים בדירתה הפרטית ליד ראינוע עדן וכל המשפחה כולה ערכה ביקור ובחרה את הבד לתלבושת מתוך התיעצות מיוחדת. אגב, הבד היה "מיוחד במינו" ונועד לערב וללילה אחד בלבד.

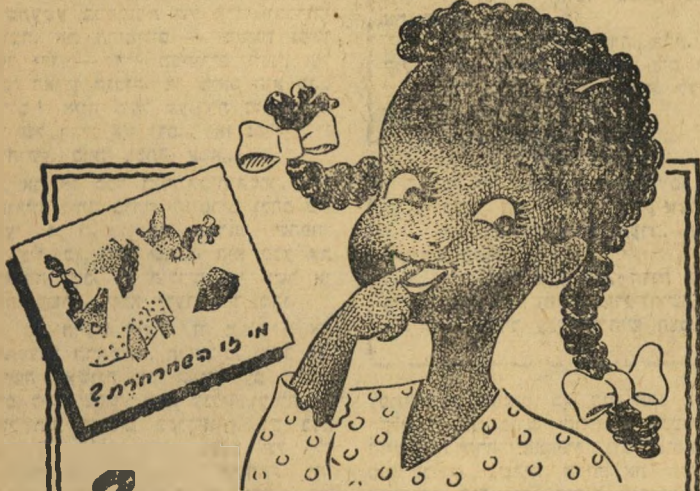
אגדתי בא פעם עם הצעה נועזת: הגשפים נערכו במגרשי התערוכה ליד התחנה, ועל כן מדוע לא תביא רכבת מיוחדת אורחים לנשף מכל חלקי הארץ? חבריו לעגו לו: הרכבת מוסד ממשלתי רציני הוא ולא תעסוק בענינים כגון אלה. אגדתי לא נרתע, נסע לחיפה וביא לידי הסכם עם ההנהלה, שהעמידה לרשות אורחי הנשף קרונות מיוחדים, שנסעו בכל היום הלך וחזור, יצאו מן הקרון ונכנסו לאולם הנשף. אגב, אגדתי עשה מעשה קנודס נועז הרבה יותר: בימים ההם הרבו לדבר על ספינת-האוויר הגרמנית — צפלין, מדוע זה, איפוא, לא תערוך הספינה טיסה בשמי תל אביב בימי פורים? חבריו לעגו לו שוב, אך היוזם והרוח החיה של הנשפים עמד בתוקף על הצעתו ולא נח עד אשר ביצע אותה. הספינה באת באמת בהנהגת ד"ר אבנר המפור-סם. אגב, באותה הספינה בא גם הד"ר

זוהי פון ווייל. הצפלין טס בשעת הקריצה וזרק שקים שלמים קונפטי... אכן, שערנו בנפשכם מה היה יכול אותו ברוך אגדתי לעשות כיום לו מסרו לידו את ארגון הדבר. מובן מאליו שבחרו ב"אסתר המל-כה". בפעם הראשונה היתה זו תימניה העיר, בלוד-בלומפלד ז"ל, ערך למלכה קבלת פנים רשמית במשרדו ואליה הוד-מנו אישים חשובים, אפילו המושל הצבאי. היא הועלתה על כסא המלוכה וכתר עשוי מכסף טהור הונח על ראשה. "ככה ייעשה לאשה שתל אביב חפצה בכבודה..."

לא היה קץ להמצאות ברוך אגדתי. מספרים לי חתיקי תל-אביב. בשעת בחירתה של הגברת חנה פולני ל"אס-תר המלכה" הוציא אגדתי בול מיוחד לכבוד המאורע. הנהלת הדאר פתחה סניף באולם הנשף והסכימה לצרף את בול אגדתי לבול הרשמי...

שיירות גמלים הועמדו לרשות הקהל לשם הובלתו. הציירים קישטו את האו-למות בתורנות. מדי שנה בשנה נערכו שלושה נשפים. הראשון נועד למוזונים בלבד ודמי הכניסה היו אסטרנומיים ממש: 270 מא"י. בכל זאת עלה מספר המשתתפים לשלושת אלפים. דמי הכניסה לנשף השני עלו ל-150 מא"י; מספר המשתתפים עלה אף הוא לחמשת אלפים. הנשף השלישי, האחרון היה העממי והעליו ביותר בו השתתפו המו-נים: מחיר הכרטיס — 75 מא"י. כל ההכנסות חולקו בין המוסדות ובין הקהל.

כך נוצר חג גדול בתל אביב הקטנה ונדמה לי שתל אביב הגדולה יכולה ללמוד הרבה מן העבר...

אי זו השחרות?

הלא תכירוני — נערת "ארדי" אנכי. דמותי מלווה את שמורי "ארדי" הנודעים לשם בטיבם המעולה, וטעמם המשובח. הנני קוטפת ומבררת, מבשלת ומשמרת את מבחר הירק ומיטב הפרי העברי ומגישה אותם מוכנים לשולחנך. המבחר הרב ישל מוצרי "ארדי" פותר לעקריות הבית את בעיית התפריט והופך לה בהוצאות, זמן ועמל.

- ואלה סיני תוצרת ארדי:
- ריבות / שמורי ירקות / מיצים / לפתנים / פודינג / קורנפליור / מעדנים / גילי קפוא / סוכר וניל / אבקת אפיה / תבלינים / הרדל / המצויית / דבש / עמילן / כהול לכביסה ועוד.

ג"א ארדי - גחרתי!

